

הסדר טיעון בגין "קרע בעם", האמנם?

אור צעה.

עיון קל בכתב האישום המתוקן מדינת ישראל נגד בנימין בן בנציון נתניהו (ת"פ 20-01-67104), מגלה, כי בפרשת 1000 מיוחס לנתניהו כי בגין כך שמילצין סיפק לנתניהו ורעייתו טובות הנאה בסכום מצטבר של מאות אלפי שקלים, באופן מתמשך במספר רב של מקרים ואף לפי בקשות ודרישות של נתניהו ורעייתו, ובגין כך שמילצין סיפק לנתניהו שירותי תיווך בתחום התקשורת מול בעלי ישראל היום ומול הנאשם מוזס (מו"ל ידיעות אחרונות), אסור היה לנתניהו לעסוק בנושאים הקשורים במילצין במסגרת מילוי תפקידו הציבוריים. ואילו נתניהו ביצע פעילות חריגה מול גורמי ממשל בארצות הברית על מנת לסייע למילצין בפתרון בעיית הויזה שלו לארצות הברית, כולל אירוע בו מילצין הגיע למעון ראש הממשלה, אמר לנתניהו שהביא סיגרים עבורו ושפניה עבור רעייתו, וביקש מנתניהו להתקשר למזכיר המדינה דאז גיון קרי על מנת שיטפל בעניין הויזה שלו, ונתניהו נענה לפנייתו. עוד לפי כתב האישום פעל נתניהו מול שר האוצר יאיר לפיד על במטרה לקדם חקיקה שתסייע למילצין ותאריך לו את תקופת הפטור ממס ופטור מדיווח למס הכנסה על הכנסותיו מחו"ל. וכן פעל נתניהו בעצמו ובאמצעות מנכ"ל משרד התקשורת כדי לסייע למילצין לעניינים הנוגעים לרגולציה בקשר עם עסקת מיזוג בין "קשת" ל"רשת" על מנת שההשקעה אותה בחן מילצין אותה עת תהיה כדאית עבורו מבחינה כלכלית, במסגרת עסקה בה חפצו נתניהו ומילצין. כך כפי הנטען וטרם הוכח. בתיק זה מואשם נתניהו בעבירת מרמה והפרת אמונים שהנה עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין ("עובד ציבור העושה במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד, דינו – מאסר 3 שנים").

בתיק 2000 מואשם נתניהו בכך שבמהלך הפגישה הרביעית שקיים עם מוזס הבטיח מוזס לנתניהו כי הוא ישנה את הסיקור העיתונאי בכלי התקשורת מקבוצת "ידיעות אחרונות" באופן שהסיקור יהיה לטובת נתניהו ולרעת יריביו הפוליטיים והכל באופן להבטיח את בחירתו המחודשת של נתניהו לראשות ממשלה. מוזס התנה את המתת אותו הציע, בכך שנתניהו ינצל את השפעתו כראש ממשלה לקידום חוק שיגביל את תפוצת "ישראל היום" ובכך יטיב עם מוזס כלכלית. בפגישה חמישית שקיימו השניים, כך לפי כתב האישום, נתניהו הבהיר למוזס כי לא ניתן לקדם את החוק והמתווה

בתחילה היו אלו רק טיפות. פה ושם כמה טוקבקים, שם הבעת דעה ואי אלו מאמרים, בהם נכתב כי המתנקש בסך הכל רצה להציל את מדינת ישראל מיאסון אוסלו (אותם הסכמים שלא בוטלו מעולם על ידי מי ממשלות ישראל- לא ממשלת "נתניהו", עושים שלום בטוח" משנות ה-90, וגם לא ממשלות הימין שקמו בהמשך), כי לא היה לו משהו אישי נגד ראש הממשלה הנבחר יצחק רבין ז"ל (בכל זאת, פלמ"ח, הראל, רמטכ"ל מלחמת ששת הימים ששחררה את גבעות השומרון ובנימין). אלא, שעל מנת לעצור את התהליך ההרסני היה חשוב שרבין לא "רק" יפצע בלבד אלא שחשוב היה להמיתו, ובריאיון שקיימה עמו רשת החדשות/מורשת החדשה, אף התנצל בפני המאבטח יורם רובין שספג את הקליע השלישי בידו השמאלית. לכן, לכל הפחות יש לראות בו כאחד האסירים, לקצוב את עונש מאסר העולם ולהביאו בפני ועדת השחרורים וגם לבטל את הענישה המצטברת שהוטלה עליו (6 שנות מאסר נוספות בגין "פציעה בנסיבות מחמירות"), שכן בעת שנגזר עליו דינו זה על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב במרץ 1996, השופטים לא הסתירו את שאט הנפש שלהם מהנאשם ומעשיו ("אין בית המשפט רשאי להתעלם, בבואו לגזור את דינו של עבריין בפשע חמור כגון זה שבפנינו, מהשיקול של תגמול, הבא לבטא יחס הולם בין חומרת העבירה לחומרת העונש, לא מעשה נקמה יש כאן, אלא הבעת סלידה ושאת נפש ממעשה העבירה, אשר מפאת חומרתו חותר תחת עצם קיומה של חברה אנושית תרבותית"), (תיק פלילי חמור מס' 498/85). "שאת נפש" ממי שהציל את המדינה מאסון אוסלו?... ולאחר הטיפות, הגיע השיטפון. נחשול של ראיונות באולפנים, עצרות והפגנות "מה אכפת לי שהוא רצח ראש ממשלה, הוא הציל את המדינה וצריך לשחרר אותו" וגם "באותו יום הדלקתי נר בכיור, אבל עכשיו אני רואה שהוא צודק". אלה נענו בהפגנות נגד, וכצפוי, התפתחו במקום עימותים ומהומות, חסימות כבישים, פה ושם הוצתה מכונית ואף ניידת, שוטרים הפעילו אמצעים נגד הפרת הסדר ובתי המשפט היו עמוסים בדיוני מעצר בגין תקיפות ותקיפות שוטרים, ותלונות לרוב הוגשו במח"ש. מישהו פנה ליו"ר בדימוס של שלום עכשיו, אותו אורים ותומים של השמאל בישראל, והוא פנה ליועץ המשפטי לממשלה וביקש ממנו שבשם אחדות העם ומניעת מריבה, מישהו יקצוב את עונשו של המתנקש. נשמע אולי הזוי, אבל....

המאמצים נשאו פרי והדרישות התממשו. עוד מוסיף כתב האישום ומציין, כי דרישות נתניהו להתערבות בפרסומים בוואלה, כמו גם הדרישות שהעבירו בני משפחתו בידיעתו, נועדו לשרת את האינטרס הכללי שלו לשפר ולעצב את סיקורו התקשורתי ואת האינטרס הספציפי שלו כראש ממשלה להיבחן מחדש לתפקיד ולהמשיך לכהן בו, ואת האינטרס של בני משפחתו לשפר ולעצב את הסיקור התקשורתי שיקבלו באופן שיתרום לתדמית הציבורית של נתניהו ובני משפחתו. בפרשת 4000 מואשם נתניהו בלקיחת שוחד שהיא עבירה לפי סעיף 290 לחוק העונשין ("עובד ציבור הלוקח שוחד בעד פעולה הקשורה בתפקידו דינה-מאסר שבע שנים..."). ובמרמה והפרת אמונים.

חזקה היא שכאשר היועץ המשפטי לממשלה הגיש את כתב האישום הנ"ל לבית המשפט, הוא עשה כך על סמך תשתית ראייתית שתאפשר לו לסבור כי יש יסוד סביר להרשעה. חזקה, שהיועץ המשפטי סבר, כי הוא יוכל להוכיח את דבר ארוחת הערב המשותפת נתניהו-אלוביץ בתאריך 27.12.2012 ואת הסיכומים ביניהם (כפי הנטען בכתב האישום), כי הוא יוכל להוכיח שנתניהו פנה "במישרין ובעקיפין" אל אלוביץ לצורך השפעה והתערבות על הסיקור ב"וואלה" ואת ידיעותיו של נתניהו על פניותיהם של בני משפחתו, כפי הנטען. חזקה, שליועץ הייתה תשתית ראייתית לכך שמילצין העניק טובות הנאה באופן סדרתי וכי נתניהו פעל לטובתו אצל ג'ון קרי ושר האוצר יאיר לפיד, או למשל כי מוזס הציע מתת לנתניהו וכי נתניהו אכן קיים פגישה חמישית ושישית על מנת ליצור מצג כלפי מוזס כי ההצעה שהציע מוזס היא הצעה שראש ממשלה יהיה מוכן לקבל אותה ולפעול לפיה.

חזקה גם, שהיועץ המשפטי לממשלה סבר גם סבר, כי בפעולות המתוארות בכתב האישום יש להקים את העבירות המיוחסות- שוחד ומרמה והפרת אמונים, בהן מואשמים נתניהו ואחרים, מכוח ועל פי ספר החוקים הישראלי.

יתרה מכך. ככלל, כתב האישום נמצא על ידי בית המשפט העליון כ"דאיה מנהלית ברף הגבוה, כאשר ההנחה היא שכתב האישום מגבש ראיות לכאורה", ואילו כתב האישום נגד נתניהו אף נמצא כראיה מנהלית ברף הגבוה במיוחד וזאת "בהינתן שמדובר בחשדות שהתגבשו לכלל כתב אישום, ובהינתן שכתב האישום נבחן בעשרות עיניים של פרקליטים בכירים, לרבות היועץ המשפטי לממשלה, נוכח הרגישות הציבורית וההשלכות הנובעות מכתב אישום המוגש נגד ראש ממשלה" (בג"ץ 2592/20).

בתקופת הבחירות הנוכחית. אולם נתניהו המשיך לשכנע את מוזס שלא לפרסם פרסומים שליליים אודותיו ואודות משפחתו והציג בפניו מצג כי הוא תומך במתווה החוק ויפעל לקדם אותו לאחר הבחירות. שבועיים לאחר הפגישה החמישית נתניהו נפגש עם אדלסון וביקש ממנו להגביל את תפוצת "ישראל היום" בתמורה למשיכת החוק אותו הניח איתן כבל. ולאחר מכן קיים נתניהו פגישה שישית עם מוזס בה עדכן אותו בפגישתו עם אדלסון, והכל על מנת לגרום למוזס שלא לפרסם פרסומים שליליים עליו ועל בני משפחתו, בתקופת הבחירות. נתניהו מואשם בכך שמכיוון שלא חדל לדון בהצעת השוחד של מוזס ונקט בפעולות שמטרתן ליצור מצג שהוא אכן יעשה שימוש בכוחו השלטוני ויבצע פעולות בהתאם להצעת השוחד, הרי שהוא נטע אצל מוזס את התחושה שיש אפשרות כי ראש ממשלה אכן ייקח שוחד וכי שוחד הוא כלי שניתן לעשות בו שימוש לקידום אינטרסים הדדיים של נבחרי ציבור בכירים ואנשי עסקים וזאת כאשר על הפרק אינטרסים כבדי משקל בדמות טוהר הבחירות וחופש העיתונות. כך לפי כתב האישום. לכן מואשם נתניהו בכך שביצע מעשי הפרת אמונים הפוגעים פגיעה מהותית בטוהר המידות ובאמון הציבור ובעבירה הנ"ל של מרמה והפרת אמונים.

בתיק 4000 מואשם נתניהו בין היתר בכך שבתאריך 27.12.2012, הוזמנו בני הזוג אלוביץ לארוחת ערב במעון ראש הממשלה ובמהלך ארוחת הערב סוכם בין הנאשמים כי נתניהו ורעייתו יוכלו להפנות לבני הזוג אלוביץ דרישות באשר לאופן הסיקור שלהם באתר "וואלה", וכי בנקודת הזמן הזו בה התקיים המפגש ידעו נתניהו ויתר הנאשמים, כי כל אחד מחזיק באינטרס שהצד השני הוא בעל יכולת לקדמו. כך לפי כתב האישום. עוד מציין כתב האישום כי נתניהו, כראש ממשלה וכשר תקשורת, חתם והעניק סמכויות ואישורים לפעולות עסקיות שונות שבוצעו על ידי קבוצת בזק והטיבו עם בני הזוג אלוביץ. וכי נתניהו הפנה דרישות מסוגים שונים אל בני הזוג אלוביץ במישרין ובאמצעות מתווכים. וגם משפחתו של נתניהו הפנו דרישות שונות אל בני הזוג אלוביץ במישרין ובאמצעות מתווכים. דרישות, שעסקו באופן הסיקור של נתניהו ובני משפחתו באתר "וואלה" ואף נגעו לסיקור של היריבים הפוליטיים של נתניהו. (סעיף 23 לכתב האישום). כתב האישום מוסיף ומציין, כי "הנאשם נתניהו אף היה מודע לכך שבני משפחתו פונים בדרישות נוספות על אלו היה מעורב, כמפורט בסעיפים 36-38 להלן ובנספח א' לכתב האישום". כמו כן מציין כתב האישום כי אלוביץ נענה לדרישות נתניהו ובני משפחתו ועשה הכל כדי לממשן ובחלק מהמקרים אף

לכן, פנייה כעת ל"עסקת טיעון" כביכול, היא תמוהה. שכן ממה נפשך- אם אין בנמצא תשתית ראייתית להתרחשות האירועים העובדתיים הנטענים, לא היה כל מקום להגיש את כתב האישום כפי שהוגש או בכלל, ואם הדבר מתברר לתביעה כעת, הרי שתתכבד ותבטל אותו לחלוטין- או שתבטל את האישומים במקרים בהם היא סבורה שאין בנמצא תשתית ראייתית להביא להרשעה באותם האישומים.

ובאם יש בנמצא תשתית ראייתית להתרחשות האירועים המתוארים בכתב האישום, הרי with all due respect רשויות התביעה והאכיפה אינן פועלות בחלל ריק, הן שליחות של הציבור וספר החוקים הישראלי, כולל עבירות השוחד ומרמה והפרת אמונים, ואין כל מקום שלא להמשיך בהליכים ולמצות את הדין עם מי שישנה תשתית ראייתית ומשפטית לאישומים שהוגשו כנגדו. הכל כפוף כמובן לחזקת החפות שאינה מתבטלת עם הגשת כתב האישום ולפיה כל אדם- כולל הנאשם הנו חף משפע עד אשר תוכח אשמתו, וכפוף כמובן להכרעת בית המשפט. אולם, מנקודת מבטה של התביעה אין כל מקום לעסקה: אם אין תשתית ראייתית, שתתכבד ותבטל, אם יש תשתית ראייתית שתתכבד ותנהל.

במיוחד אין כל מקום להסדר טיעון בגלל "קרע" או "שסע" בעם. למרבה הצער מחלוקות תמיד תהיינה, וגם שסעים ועימותים. אמונה של ציבור כזה או אחר כי כתב האישום משולל יסוד או יצוק בבטון איננה רלבנטית. אם יש תשתית ראייתית יש מקום להגיש או לנהל את ההליך גם אם 99% מהציבור חושב שהנאשם זכאי. ואם אין תשתית ראייתית אין מקום להגיש או להמשיך לנהל את ההליך גם אם 99% מהציבור חושב שהנאשם אשם. את הפוליטיקה, עם כל הכבוד, יש להותיר אל מחוץ לכותלי בית המשפט וב"קרע" בעם לא מערכת המשפט הפלילי אמורה לטפל.

לתשומת הלב של היועץ/יועצת המשפטית הבאה הנכנסת לתפקידה, וחידוש המגעים בנושא.

חזקת החפות:

חזקה היא כי נאשם הנו חף מפשע, כל עוד לא הוכחה אשמתו.

***האמור לעיל הנו הבעת דעה אישית בלבד של הכותב. אין לראות בדברים משום חוות דעת משפטית.**

עו"ד יואב הריס yoavh@maritime-law.co.il